

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 Egész évre 16 frt.
 Félévre 8 „
 Negyedévre 4 „
 Egy hónapra helyben 1 frt 50 kr.
 Egy év szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főttér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.
 Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:
 Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Határoz hasznosított gármond sor vagy annak tere 6 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein et Volger hirdetés köz. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerviztér 5. sz.

Nyitléri czikkok

gármond sora után 26 kr. fizetendő.

KELET

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A vidékről.

Aránylag kevés jó napvilágra azon háborgó tenger titkaiból, melylyel együtt naponta mi is ide-oda hanykódunk s melyet közönségesen társadalomnak nevezünk. Egy-egy hivatott művész tesz olykor esetjével a nagy világ elé néhány híven talált alakot, kikre rögtön ráismer mindenki s mégis csak a képen lát: először. Vagy a mélyreható írói ész hozza napvilágra a rejtett titkokat, amelyek ismert dolgok és mégis felfedezések. Szóval sok mélység, sok csodás apró esemény van a társadalomban, a melyek először fel sem tűnnek, mindennapi jelenségnek látszanak s mégis óriási következményeket vonnak később magok után. Mozzanatok, melyek kicsinyben mutatkoznak erre-arra, de mindenütt egy alakban és a végén meglepő eredményeket tüntetnek fel. Elmondhatjuk bátran, hogy az állam, az a hivatalnok-organizmus, mely szervezetart bizonyos határok között néhány millió embert, a legigénytelenebb tényező azon hatalmas factorok között, melyek egy ország népének sorsát igazgatják. A pálinkamérő zsidó, a ki ugyanazon egy formában, ugyanazon szenvedélyekkel felruházva, ugyanazon gazdasági hajlammal felruházva megtalálható az ország minden községében és a kinek önkénytelen rabszolgájává lesz minden községnek két harmada, sokkal nagyobb befolyást gyakorol az ország sorsára, mint bármiféle kormányforma, bármilyen miniszterium, közgazgatás, igazságszolgáltatás, népnevelés, meg mindenféle állami institútio.

Ilyen társadalmi hatalmasság, melyet senki sem akar elismerni annak és mégis mindenki engedelmeskedik neki, különböző formában szerfelett sok van. Az államot körülvevő minden lépten-nyomon, nincs ember, nincs a nyilvánosságának organuma, mely mindennap ne foglalkoznék vele. Igen, mert ez csak néhány személyben van képviselve s könnyű ellenőrködni operálni; de a sorsunkra sokkal nagyobb befolyással bír társadalmi factorok korlátlanul basáskodnak s nyugodtan törjük uralmukat, mert sokaságukban van hatalmuk; olyanok előttünk, mint a járványos nyavalyák, a fagy és rozsdá; teljes resignációval vetjük alá magunkat.

Különösen a vidék, a föld népe érzi ezeket a nagy betegségeket. Most, a midőn szünetel a munka, nincs sehol kenyérkereset, de azért a fogyasztó emberi készülék, a gyomor, szakadatlan munkában van és a kamara üres;

most teszi pusztításait az egyik legnagyobb társadalmi hatalmasság.

Valóban elszomorító tudósításokat veszünk mindenfelől a föld népének helyzetéről a vidéken. Egyik levelezőnk a többiek között ezeket mondja:

„Egy több gyermekű napszámos pár nyáron át alig dolgozhatik eleget csak arra is, hogy megélhessen itt, ahol a kaszás-napszámos ritkán haladja meg a 32 krt, e munkát pedig legjobban fizetik. Az ők anyaru életük rendesen márczius-áprilisban kezdődik. És mily szívtelen némely földbirtokos! Hozzá megyen a napszámos és „félvéka” töröküzát (tengeri) kér nyári munkára. A zsarnok ur nagy könyvet nyit azily esetek számára, szívesen ad félvéka gabonát s beírja, hogy: „X. X. 1878. márczius 15-én félvéka töröküzát kapott, a miért ő tartozik 6 nap kaszálni s felesége 3 nap takarni.” Ezt egy könyvből szóról-szóra írtam ki. Mondják-e többet? E kis gabona csak néhány napig tart s ha nincs még kereset, újból kölcsönözni kell. Így nyúzzák falun a szegény napszámost.”

Az itt említett eset csak egyetlen vonás abból az ázelemből, mely legjobb tudomásunk szerint országszerte, hazánk minden községében kivétel nélkül folyik. Ezt a semmiségné látszó körülményt illetőleg, ha számításokat tehetnénk, kitűnnék, hogy körülbelül fele az 1848-ban kapott jobbágytelkeknek áldozatul esett a falusi birtokosok, a pálinkamérő izraeliták ezen rendszeresen üzött eljárásának. Nem azért, hogy kölcsön vett az éhező pór, hanem, hogy munkájában mintegy 1000 perczentet kellett fizetnie adósságáért. Erre nincs uszoratorvény és ez pedig a legiszonyatosabb uzsora. Hányszor és hány felé szidja minden ember a kormányt a nagy adókért; ugy mondják tönkre megy miatta a nép.

És az adó valjon tesz-e egy ezeredrész annyi kárt a nép vagyonában, mint földesurainak eljárása. Bizonyára nem. Ha szegényedünk, annak egészen más és hasonlithatatlannul erősebb, hatalmasabb tényezői vannak, mint az adó. Tegye szívére kezét minden vidéki földesur, minden ember, kinek kézeben a korcsmárlási jog van, kérdezze meg magát és megtudja, miért pusztul a föld népe.

Tisztelet és elismerés a kivételeknek, mert valóban nehéz feladat az embernek az önkényt kínálkozó hasznát magától eltaszítani.

tőlem, ha nincs-e szándékomban itt néhány napra megállapodni, s ezt oly hangon mondta, mint ha el lenne határozódva erre, ha kell, kényszeríteni is engem.

Miután kissé haboztam határozott feleletet adni addig, míg ki nem fűrkésztem tulajdonképeni célját, tehát kijelentette, hogy fiatalabbik lóva beteg, nem akar enni, és hogy nagyon fél, miszerint kénytelen lesz baromorvoshoz folyamodni és eret vágatni rajta.

Leszálltam a szekérről s megvizsgáltam a lovát; szeme egészen tiszta volt, tartása nyugodt; semmivel sem volt betegbb mint társa.

Barátom, szólítottam Volabú mesterhez (így hívták a szekérest) kérlek beszélj őszintén velem, te ürügyet keresesz, hogy itt mulathass nékem pedig semmi okom reád várakozni. Én sem kötődöm inkább kocsidhoz, mint te hozzám. Csak vigy el Briangonig, többet nem kívánok. Ott azért majd gondolkodom mi tévős lesztek, s ha akarok, találom elég módot tovább utazhatni. Ha te makacsul ahoz ragaszkodsz, hogy itt megállasz, (csak öt óránnyi voltunk még Briangontól) akkor meglehet én makacsul azon leszek, hogy tovább utazzunk, mert nyolcz napra fogadtalak meg. Légy tehát őszinte, ha azt akarod, hogy engedékeny legyek.

Alkalmasint itt a környéken valami szivbeli, vagy pénzügygyel van bajod, s azért nem eszik lovad, mi?

A jó ember elkezdett nevetni, aztán elkomolyodva csóválta meg fejét, s szólt:

— Már nem vagyok egészen fiatal, feleségem csak tizennyolcz éves, s szeretném meglepni őt. Csak egy rövid óránra lakik ide.

Ha itt a keresztnél bétérünk, fél óra alatt is ott lehetünk az ödenweileri tanyán, ut jó odáig, s mivel önként közömbös, hogy hol állapodjék meg, s örömet utazik, csak találomra a hóval fedett vidékeken, ott, hová vinni akarom,

ni, de tudunkkal bizony kevesen vannak ezek a kivételek s az a nagylelkűségök közé tartozik, ha a napszámos átlag csak 100 perczentet fizet munkájában adósságáért.

Ime egyik nagy hatalmasság a társadalomban, mely népek sorsának átalakítója. Más alkalommal, más ilyen üralkodót ismerettünk meg. Itt megjegyezzük csupán, hogy ennek a nagy betegségnak nincs más orvossága a világon, mint az, hogy téli foglalkozást adjunk a népnek, mivel kenyerét keresse. **Tanítsuk háziiparra!**

Justus.

— Muszkaország számára hajókat készítettek Bécs közelében, Kaiser-Ebersdorfban. A kedélyességet, melylyel ezt tették — írják Bécsből a „P. Li.”-nak — megokalták politikai hatóságaink is. Mint ma beszéltek, a munkálatok hatóságilag betiltattak s a legközelebbi napokban kommisszió fog kimenni a helyszínére a tényálladék fölvétele végett s a további intézkedések a szerint fognak megtörténi. A nyugoti vasúton eddig Ebersdorfba szállított anyagcserez nem elégséges az építési szándékot őt gozsa számára; még további küldemények vannak jelezve Franciaországból, mert a hajókat itt felszerelni volt tervben. A mi a hajók rendeltetését illeti, ez iránt még nincsenek tisztában; csak annyi bizonyos, hogy sem 5—600 ember befogadására, sem két nehéz és egy könnyű ágyu viselésére nem alkalmasak, — a mint pedig előzött híresztelve volt. Inkább úgy látszik, hogy itt csavargózásokról van szó torpedók számára, minőket Oroszország az Al-Dunára használ s alig férhet el rajtuk több 30—40 emberfő. A megkezdett vizsgálat hibetől fogja kideríteni, hogy itt ártatlan dolog forog szobán, de mindenesetre jellemző és pikáns dolog, hogy dunai csatornának alsó részén ismeretlen célokra egy hajóépítő telepet lehetett berendezni a nélkül, hogy a hatóságok azt eddig észre ne vették volna. Kaiser-Ebersdorf, mellesleg legyen mondvá, egy óránnyira van csak Bécsből.

A keleti kérdés.

A török sajtóiroda főnöke, Madsid bej, magához hívatta a konstantinápolyi lapok szerkesztőit s arra kérte őket, hogy ne igazassanak a békefeltevések ellen, ne háborgassák a kedélyeket, melyeknek nagyon is szükségük van a nyugalomra. „Megverettünk s így igen nehéz föltételeknek kell meghódnunk. Azonkívül kötelezettségeket vállaltunk el, melyeket becsületesen kell teljesítenünk,” mondá a főnök, ki végül arra is inté a

vigygen el az ördög, ha nem talál szép helyet és szép havat.

Holnap reggel ismét tovább mehetnénk, s még ebéd előtt elérnők Briangont. Nős én elég őszinte voltam, most már akar ön is jó fiu lenni?

— Igen, miután a feltételt én szabtam előd. Térj ki tehát Ödenweiler felé! A név tetszik nekem, valamint a keresztut. Szeretem az olyan helységeket, melyeket a főútról nem láthatni. De halld csak koma, hát ha kedved jó tovább mulatozni feleségednél? hát ha lovad holnap ismét nem akar enni?

— Bizik-e egy öreg katona becsületezavában, polgártárs?

Akár ma este elindulhatunk, ha ugy akarja. — Bizom szavadban, feleltem. Előre!

Hogy hová vezetett engem ez ember, azt meg fogod tudni nem sokára kedves olvasó, s akkor megmondhatod, ha azon jó indulatu barangolási kedvben, mely arra ösztönzött, hogy kocsisom szeszélyének engedjek, nem volt-e olyas valami, mit egy nálaálami merészebb ember isteni kijelentésnek nevezett volna el.

Mindenek előtt kijelentem, hogy a derek Volabu valóban nem csalt meg. A táj, hova vezettet, falusias és mégis egyszerű jelleggel bírt, s annyival inkább vonzósnak tűnt fel, mert nem sokat bíztam vezettem itől tehettségében a festőit illetőleg.

Alkalmasint ifju neje iránti szerelme okozá, hogy azon hely szépségét, hol ő lakott, szerette, vagy jobban mondva, őszintészerűen átéltette. Ki is akarta mutatni halálját szíveségemért, és igen előékeny házigazda volt irányomban.

Néhány szántóföldet bírt itt, s egy igen csinos, tisztán berendezett házikót, s egyenesen oda vitt. És miután megtele a fiatal háziaszonyt, kit a munka mellett talált, ki nagyon vidámnak, nagyon takarosnak és nagyon ártatlannak nézett ki, (ezt azon leplezetlen örömből le-

hirlapírókat, hogy egy szóval se bánták Görögországot, mert ezzel a porta most a lehető legjobb viszonyban van.

— Adrinápolyból márczius 10-diki kelettel egy levelet küld a „P. Corr.” azon lengyel orvosokról, kikről elhíresztelték, hogy az oroszok őket kivégezték. E hír közüldomása szerint az angol parlamentben interpellációra is adott alkalmat, most külső, hogy az egész történet elejétől végig koholmány. Dr. Czerwinski kiról mondták, hogy ő szemtanuja lett volna a kivégzésnek, mely nyilvánosan katonai zeneszóval ment volna végbe. Levelező azt írja, hogy ő utána járt a dolognak Konstantinápolyban, és sem a szeraskieratusban, sem a vöröskereszt központi bizottságánál mitsem tudnak Czerwinskiórl. Az állítólag kivégzett orvosok egyike, Gebhardt Konstantinápolyban van. Tőle tudtam meg, hogy a többi orvosok dr. Angeliné (déli-tiroli), Ballok (szerb-osztrák), Waldmann (magyar) és Horváth (magyar), valamint Heider, Pink, Wiszik, Mihajlovsky és dr. Weidik az oroszok bevonulását Sofiában maradtak és Walldhardt osztrák alkonsulnál voltak elszállásolva. Gurkó tñok ajánlotta nekik, hogy lépjenek orosz szolgálatba, megtartva fizetésüket s hogy nem fog velük mint hadifoglyokkal bánni. Az orvosok egy része helyben maradt, a többiek részt Belgrádon át visszatértek Bécsbe, részint Konstantinápolyba mentek, csak Mihajlovskit ölték meg a szerbek vagy oláhok, mivel látták, hogy sok pénz van nála, melyet gyakran szokott meg számolni.

— Oroszország újabb hadikészleteiről ezt írják Odessából a „Pol. Corr.”-nek: „A hangulat még mindig nyomasztó. A diadalmi mámor dacára még sincsenek a kedélyek a legközelebbi jövő iránt megnyugodva. A tengerpart minden exponált pontján a legnagyobb serénységgel dolgoznak, sokkal nagyobb tevékenységet fejtenek ki e tekintetben, mint a háboru kitérősekor. Nikola jef fben az állami hajógyárban élénk sürgés van. Az összes rendelkezés alatti hajók felgyűvezetnek. Töménelen torpedócsónak, a legkülönbözőbb rendszer szerint és néhány popovka (kór páncél hajó) készül. Krimben hatalmas parttűtegeket állítanak fel különböző pontokon. Ezenkívül még egyre folyamatosan vannak a csapat-összpontosítások. Az ujonczozás a legnagyobb szigorral eszközöltetik s az ázsiai hadsereg egy részét várják ide, mely részint Batumból, részint Trapezutból fog a Fekete-tenger északi pontjára átszállítani. Több ponton nagy köszön depók állítottak fel: és a nagy exporteurók oly lázas si-

hetett látui, melylyel ura nyakába ugrott), igyekezett engem minden kitelhető kényelemmel ellátni.

Felesége és ő megkettőztetett igyekezettel láttak hozzá, hogy jobb ebédet tegyenek előm, mint minőt a kis helység vendégfőljében haphattam volna, s midőn mondtam, hogy „kár érettem annyit fáradozni, egész őszinteséggel azt feleltem, hogy ahoz nekem semmi közöm, más szókkal, hogy ingyen akarunk ellátni szállással és ebéddel.

Ott hagytam őket a végső fogasnál, melyet nyájás enyelgések s csattanó csókokkal fűszereztek meg egymásnak, hogy kissé szőttekintsek a vidéken, s megbámuljam szépségét. Ez egyszerű és még is magasztos volt. Meredek dombok, melyek a „Magos-Alpok első lépcsőjét képezték, s fenyő és völgyekkel voltak egészen elpelve, körítették a völgyet, s óvták azt az északi s keleti szélőtől. A kis helység vagy inkább tanya felett a legközelebbi s legszebb fekvésű domboldall közepén emelkedett egy ódon, büszke kinézésű kastély, alkalmasint a hajdani határőrművek egyike, most békés és kényelmes berendezésűnek látszó uri lakás; mert az egésznek külseje az új színre festett tölgyfa ablakrámkák, a nagy világos ablakok mutatták, hogy az épületet nagy művelt emberek kell hogy lakják. Roppant nagy kiterjedésű, az egész domboldalt elfoglaló park, mely hideg, merev kőkerítésű, a Franciaországban naponta ritkuló fűs növényélet buja tenyészete alá rejté, képezé e tájkép egyik legszebb részletét.

A hideg évszak dacára (január közepén voltunk, s a föld hóval és fagygyal borítva) enyhé, vidám nap volt. Az égnek meg volt az a rózsaszínre hajló árnyalata, mely fagyos tiszta napokon gyakran szokott lenni, a hóval fedett láthatár csillagát, mint az ezüst, s könnyved gyöngyszínű felhő csoportok, mint egy várakozni látszóknak a hanyatló napra, mely lassan szállt alá, hogy beléjük merüljön. Mielőtt egészen beburko-

etéséggel igyekeznek elszállítani árukészleteket, mintha attól tartanának, hogy az események utólik őket. A béke aláírása dacára oly pessimismus van itt, mely minden körben érezhető. A katonai körökben nagyon lehangolta az, hogy a stefanói békeszerződésből kimaradt a török flotta átadása, annyival inkább, mert bizton tudták, hogy nagyszámú tengerész sietve vontak össze Rumeliában a török hajók átvételére. Arkas contre admiral már parancsot is kapott volt az új orosz flotta átvételére. Ignatiev és Reuf pasát ma este várlák ide. Közlebb Oszmánán pása a többi török tábornokokkal is ide fog jönni, hogy Konstantinápolyba visszatérjenek. Plovna hős védőjét itt nagy ünneplésséggel fogják fogadni, mint ő a nép legszűbb rétegében is nagy népszerűségnek örvend.”

A „D. Ztg.”-nak legmegbízhatóbb forrásból vett közlése szerint Szerbia 164 □ mérföld területet kap, 216,000 lakóval (köztük 92,000 mohamedán); Montenegró 58 □ mérföldet 45,000 lakóval, köztük 15,000 mohamedán) Uj-Bulgária 2562 négyesz. mértföldet 3,822,000 lakóval, köztük 1,430,000 mohamedán) Törökország azonkívül elvesztí Dobrudzát, 199 négyesz. mértföld, 194,000 lakóval, köztük 100,000 mohamedán.

Az Anglia és Oroszország közti ellentétek mindinkább elmérgesednek, Anglia azon kategorikus követelése folytán, hogy a béke minden pontja a congressus elő terjesztessék megvitatás és revizió végett. A szerződés föltételei csak a congressus tárgyalhatának komolyan és Oroszországnak minden békülésre közölő argumentumra a lehetőleg tekintettel kell lenni. De Oroszország nem hajlandó még a congressus megnyitása előtt ily utasításokat számba venni, melyek neki parancsolólag adnak s ez uton Anglia a congressust csak elhalogathatja. („P. C.”)

A Szulinatorkolatból a hajózás a kadályai márcz. 21-re teljesen elhárítatnak. Azon hírek, hogy az 1877. április 26-kán kötött conventiót Oroszország felmondta volna, alaptalanok. („P. C.”)

A delegatiónkból.

A márcz. 19-iki ülést Szilávy József elnök megnyitván, első szónok gr. Apponyi Albert. Ő és elvtársai jobbnak tartják, őszintén bevallani, hogy most már érdekeink teljes biztosításról nem lehet szó; hogy érdekeink már eddig is súlyosan megsértettek s hogy a mai feladat

lődnék a kellemes párázatok közé, ugy látszott egy utolsó mosolylyal akar elbucsuzni a völgyből, s régi kastély magas tetőzetére oly bibor fényű sugárt lövellt, mely a bággyat színt, megmohosodott cserép fedelet fénylő vörös réz kupolává varázsolta át.

Mivel egészen az évszakhoz mérten voltam öltözködvé, s jó lábbelikkel ellátva, végtelen fáram lett benne, ez egészen krtstály keményre fagyott hó rétegen, mely recsegett, ropogott lábaim alatt, ide-oda szaladgálni. Miközben e nagy, alig egy apró madár lábtól megkarcolt hó felületen, nagy foltokat nyomtam be, figyelmesen tanulmányoztam azon különös zöldes vízfényt, melyet a vakító fehérség vet, mely mellett a hermelin, vagy a hatytyu pehely sárgásnak, vagy nem eléggé tisztának tűnhetne fel.

Csak a festészet járt most eszemben s hálát adtam istenemnek, mely Milánótól messze elvezérelt.

Miközben így mind előbbre lépdeltam, közeledtem a park szélehez, s szemem egészen beláthatassá a világos, sötét facsoportokkal tarkázott nagy tért, mely a kastély előtt terült el. Ez ódon szigorral épült régi lakás ujjabkori kinézetét nyert az álltal, hogy az azt körülő mély árkokat betöltötték, a talaj feljebb emelték, s a perontól a távolabb eső pázsintos helyeket, s a korondal behintett ösvényeket és árnyas fasorokat, a földszinttel egyenlő magasságba helyezték, s egész a lakás ajtajáig vezették el, mint az mai napig szokásban van; hogy a kényelmet és a kastélyi élet költségségét együttesen élvezhessük. Az egész nagyos kőfal vette ugyan körül, de ez a kastély homlokzata előtt legalább 90 láb szélességben le volt szedve, hogy szabad kilátást nyújtson a tájra. E nyílás nem valami nagy magasságban, csinos terrassé-képezett, melynek külső szélét betolakodóktól egy széles árok védte.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az ödenweileri kastély.

Elbeszélés.

Irta:

Sánd György.

(Folytatás.)

VII.

A piros szalagesokor.

Nem mondom, hogy korlátlanul hiszek végetemben, sem öszlönömben, és mégis kénytelen vagyok hinni olyas valamiben, mi e kettő egyesülésének látszik, valami titkos erőben, mely a végezetlenségig pontot képez. A jövő igazolni fogja a megjegyzésem igazságát.

Vetturinom, nem messze a határszélől, Briangon on felé, szép ifju nőt hagyott volt otthon, kitől mesterségénél fogva mint szerkesz gyakran távol kelle lennie. Azt mondtam neki, hogy Franciaország felé akarom venni utamat, és ezt azért akartam, mert egyrészt Milánóval éppen ellenkező irányban akartam haladni, és más részt némi halvány nyomokra véltem akadni, mely Celsonak nem régiben erre utaztát sejtette velem.

Vetturinom látta, hogy nem vagyok éppen biztos abban, hogy merre akarok menni, és mivel neki kedve volt Briangonnak tartani, tehát természetesen Susa és Exille felé vette utját, átlépte a határt a Doérenál s a Mont-Genevre-en keresztül bevit a magos Alpok birodalmába.

Míadon közeledtünk Briangon felé, kérdezte

csak abból állhat, hogy megakadályoztassék, miszerint érdekeink eddigi károsodásából létünk veszélyeztetése kifejeződik. A szőlő előtt egy dolog világos, és az az, hogy oly állapot, mely ne legyen veszélyesebb, rosszabb, mint a megelőző, már nem érhető el.

Midőn a helyzet veszélyeit eltagadni nem lehet, midőn monarchiánk komoly helyzetét az egész világon mindenki constátálhatja, és midőn ilyenkor a védelmi eszközök kiegészítésére mulhatlanul szükséges összegeket tőlünk kívánnak, akkor azok megadásában az egyhangúságot lehetőleg megközelíteni előttem kívánatosnak látszott: ha vannak is aggodalmak main kormányunk politikájára nézve, nincs okom nagyobb bizalmat táplálni idegen államok szándékai iránt; s ha ki is teszem magamat annak, hogy itt-ott több-kevesebb jóhiszeműséggel vagy perfidiával, határozott kijelentéseim ellenére is holmi bizalmi nyilatkozatot magyarának ki szavazásunkban bizalmi nyilatkozatot lát, melyet az ország és a monarchia önmagának, saját védelmi érdekeinek, népei férfias szellemének szavaz meg.

Ily értelemben és ily reményben, leközdve mindazt, a mi még ez utolsó pillanatban is fenn tartja bennem az aggodalmat, hozzájárulok az albizottság határozati javaslatához. (Helyeslés.)

Balogh Imre figyelmeztet ama tartózkodó magatartásra, melyet a külügyminiszter a képviselőtestülettel szemben a keleti kérdést illetőleg tanusított, s mely csak fokozta az aggodalmakat. E titkolózásnak okát nem látja. A külügyminiszter jó akaratot mutatott Oroszország iránt, mely pedig Törökország megsemmisítését célozta. A hitel sem fog Törökország integritásának visszaállítására fordítani. A monarchia semlegessége oka a jelenlegi helyzetnek. Törökország életképes állam, mely megsegényítéskor alkotmányával Oroszországot. És monarchiánk mégis ezen birodalom ellenében foglalt állást, mit ha nem tesz, hanem Törökországgal karöltve igyekszik a keresztények sorsát javítani, megnegyi a szláv népek rokonszenvét Törökországban.

Most a küszöbön levő új alkudozások fenyegetik monarchiánk érdekeit. Oroszország most megszálladitja befolyását a keleten s könnyű lesz neki Törökország elbukása után monarchiánkkal megküzdeni. Ily következményekkel jár külpolitika iránt nem viseltetik bizalommal; mégis megszavazza a hitelt, mert attól, a ki azt állítja, hogy megvédi a monarchia érdekeit, lehetetlen azt megtagadni.

Márkus István megszavazza a hitelt, mert bizalommal viseltetik a külügyminiszter politikájára iránt. Nem szereti a kétségbeesés politikáját, s nem szívesen látja, ha politikusok ily politikára adják magukat, mint ezt Bánhidynél tapasztalta. Monarchiánk úgy az orosz népfaj, mint a vallási rokonság befolyását ellensúlyozhatja. Törökországnak védelmi vonallal kell bírnia és Bulgáriának nem szabad orosz satripiává válni. Elfogadja az előadó által ajánlott jelentést és határozati javaslatot. (Élénk helyeslés.)

Bánhidy Béla b. személyes kérdésben kérvén szót, kijelenti, hogy nem kételkedik a nemzet sorsán; tegnap idézték szavaival csupán a kormány politikáját értette.

Szivák Imre a többség által elfogadott indokok alapján nem szavazhatja meg a hitelt. Utal a kormány által legutóbb követett politikára, s azt hiszi, hogy a három császár szövetségi ártalmas volt és politikánkat oly irányban vezette, mely a keleti kérdés megoldását nemzeti alapon csállozza. Pedig ezen iránt a monarchia érdekeinek szempontjából ellenezni kell.

Ha szőlő megszavazza a hitelt, ezt azért teszi, mert a kormány által praecirozott érdekeit a monarchiának ő is azoknak tartja, és mert a hitel megtagadása ártalmas volna az érdekek ellen, és mert meg van győződve, hogy a monarchia népei is csak ily tudatban lesznek készek elviselni a legsúlyosabb áldozatokot; arra kéri a kormányt, hogy jövődő magatartása ne csálfolja meg a hitelt; elfogadja a határozati javaslatot, nem mint bizalmi vagy bizalmatlansági szavazatot, hanem a mondott okokból.

Ezután szóltak: Szilágyi Dezső, Csernátóny Lajos, Várady Gábor, Péchy Manó gróf, Falk Miksa, Széchenyi Antal gróf, Andrassy Gyula külügyminiszter. A 60 millió hitel egyhangulag; a biz. indoklás többséggel szavaztatott meg.

BELFÖLD.

(Ronszoló toroklob. — Nőegylet. — Sorozás.)

K. Várasárhely, márc. 18. 1878.

Városunkban a differitisi ismét kitört keményen s szedi áldozatait kivált a város Kanta részében, mely alatt fekvő rész, és felette nedves talaj.

Minden iskoláink hatóságilag szétoszlattak bizonytalan időre.

Nőegyletünk a napokban tartott közgyűlésén az alapszabályokat elfogadta s megerősítés végett felterjesztetni határozatott; rövid időn megkezdte jótékony munkásságát. A jövő pénteken, folyó hó 22-én fogja megtartani az első fillér-estélyt.

Ez iránt is, mint minden szokatlan eszme iránt, sok előítélet és hidegség nyilvánul itt és amott, azonban hisszük, hogy az eszme tisztul, a felfogás világosodik az embereknek s a jótékony-

czéli nőegylet kevés áldozathozattal is, szépen fel fog virágozni s a kezdeményezők fáradságát a siker gazdagon fogja jutalmazni.

A sorozás vidékünkben és városunkban szép renddel lejár, nagyobb szigor tapasztaltatott, mint a minőhöz eddig szokva voltunk. . . . n . . .

(Az első polgári és az ez évben első nőegyleti fillérestély.)

Marosvásárhely, 1878. márc. 20.

A mióta a polgári fillérestélyek rendezői kijelentették, hogy a külön fillérestélyi rendezése korántsem versengés a helyi jótékony-nőegylet és árvaház által rendezett fillérestélyekkel szemben, hanem a tartózkodóbb polgári elemnek a jótékony cél gyakorlására és ismertető felolvasások élvezésére való szoktatása kíván lenni s a mióta kijelentették, hogy a rendezőség épen célul tűzte ki a nőegylet által rendezendő fillérestélyeket a legmeglebbebb pártfogolni, még azok is kibékültek a külön fillérestélyek eszméjével, a kik mint e sorok írója is, inkább óhajtották volna, ha a cél ugyis egy lévén, az egyesítés által lett volna elérhető a jótékony cél előmozdítása s a székely főváros urúi által kitűzött azon másodlagos cél is el lett volna érve, hogy a még a jótékony célú estélyeknél is mutatózó kaszt szerénti csoportosulás megszűntethető lett volna, a tavalyi fillérestélyekhez hasonlóan a polgári elemnek a fillérestélyekre való megnyerése által.

Elérhető azonban még e második cél is, ha kölcsönösen támogatjuk a mindkét féle fillérestélyeket. És itt kölcsönösen a nőegyleti tagoktól kell a legnagyobb elismeréssel megemlékeznünk, a kik az első polgári fillérestélyen oly szép számmal jelentek meg, mint akár a nőegyleti fillérestélyen. Viszont másnap a nőegyleti fillérestélyen, ha nem is épen ily szép számmal, de a polgári elem meglehetősen képviselve volt, sajnos, hogy nagyrészen csak a „polgári fillérestélyi rendezői körből s azok a „tartózkodó elemek” — eléggé indokolatlanul — ma is tartózkodtak megjelenni ott, a hol különben igen szívesen látnák.

De térjünk az egyes estélyek részletezésére. Vasárnap volt a polgári fillérestély és hétfőn a nőegyleti. Ily gyors egymásután — főtünk — a jótékony czárnak ártalmára lesz, de örvendetesen csalódtunk, mert mindkét fillérestély tisztá bevétele a tetszés szerinti belépti díjakból külön-külön meghaladja a száz forintot s ez valóban dicséretes eredmény a „városi elszegényedett egyének javára”.

Vasárnap a polgári fillérestélyen (mint másnap a nőegyletin is) a zenekedvelők egylete nyilatkozta meg a műsorozatot s „oly szép sikerrel, hogy valódi győnyörűség volt látni e műkedvelőkből álló derék egyet életrejeit, életrevalóságát. Ezután Gyárfás József k. törvényszéki bíró, a közügyek e közszeretében álló bajnok, tartott „A műipar befolyása a műveltségre” czim alatt egy igen érdekes és épen polgári fillérestély programjába illő felolvasást.

E szép felolvasás eszünkbe juttatta, hogy ha már külön polgári fillérestélyek rendezése elhatározott, a polgárság kiválóságainak, szellemi munkáinak, kik között nem egy tehetséget ismerünk, igen szép tér kínálkozik a polgári fillérestélyeken, a munka nemes voltáról, a magyar ipar haladásának akadályairól, az akadályok megszüntetéséről, az erők egyesítéséről és az ipar terén tett tapasztalatokról felolvasásokat tartani, hogy azok eredményeképpen „Az első bécsi butor raktár”-féle feliratok helyett, láthatóan a „Marosvásárhelyi butor raktár”-féle feliratokat a jutnának iparosainak azon öntudatra, hogy ha valaki jólétre jut a munka által, ne legyen ahoz hálátlan, ne hagyjon fel a mesterségével; hanem épen akkor — s csak ekkor lehet teljes örövel — igyekezzék a magyar-ipar emelése által leszorítani a versenytérrel a külföldit; mert bizony eltér a pénz itt az országban s jobb volna nem engedni ki azt innen.

Gyárfás József felolvasása mőltó éljenzésben részesült.

Utána Greskovics Bertha k. a zongorázott egy pár magyar népdalt, igen szépen.

Majd Bodroghy Ilka kisasszony énekelt valódi bensőséggel és érzéssel népdalaink leg-szebbjeiből. Petőfi Janka k. a értelmes szavazata nagy gyakorlatosságot mutatott. Petri Jánosné zongorajátéka, valamint a tehetséges fiatal Dvorák hegedűjátéka mőltó tapokban részelt. Csernátó Sándor mészáros Petőfi „Örült-jét” dicséretre méltó igyekezetével elszavazta, Ferenczy Alajos színész szavazata „Iskarióth” dráma utolsó jelenetéből, művészi volt és tapsviharban részesült. „Polgári dalety” szép éneke zárta be a gazdag műsorozatot, melynek vezetővel tánczra kerekedett a fiatalság s valami 70—80 pár tánczolt a „Transylvania” termében éjjeli 1 óráig, oly élvezettel, a milyen a nagy zsufoltság mellett lehetséges volt.

Hétfőn a nőegyleti fillérestély szintén nagyszámú közönség jelenlétében és igen szép sikerrel tartott meg. A zenekedvelők egylete kezdte és az első dalkör végezte a műsorozatot, igen szép sikerrel. Z. Bodolla János ur humoros felolvasása „Az elveszett paragrafus történetéről”, élénk derűltséggel tartotta a közönséget és tetszést aratott. Eibenstein Leopoldin k. a. éneke tapokban részesült. Benedek Ferencz „Elfridát” szavazta Arany Lászlótól, igen szépen és a közönség tapsaira „A vár és kunyhó”. Eötvös

Józseftől, szintén hatással. Orendi Vilmos ur zongorajátéka elismerést érdemel, ugy Műnker Emma kisasszony szavazata is, a melyet a közönség szintén megújrázott.

A műsorozat végével a tánczra kerekedett ifjuság éjjeli 1 óráig — a mig a gyertyák tartottak — a legnagyobb kedvvel tánczolt s akkor elbucszott — mához egy hőtig!

Valóban a legnagyobb köszönettel tartozik a közönség, kivált a mostani időben, midőn a közügyért oly kevesen tesznek valami szíveséget, a rendezőknek és úgy a nőegyleti fillérestélyek rendező bizottságának elnöke Z. Bodolla János-nak, mint a polgári fillérestély elnökének Vas Tamás-nak, kik szíves és valóban ügybuzgó fázadásaik által alkalmat nyújtottak, hogy kedélyesen mulatva, fillérekkel a jótékony célzt is oly szépen elősegíthessék.

Argus.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Magyar tudományos akademia.

(Jelentés a Teleky-pályázat eredményéről.)

A Lónyay gróf elnökle alatt tartott tegnapi ülés összes ülésen terjesztett be az akademia elé az ideai Teleki-pályázatról szóló jelentés. A pályázatra összesen 13 pályamű érkezett be. Birálókul az akademia részéről Zichy Antal elnökle alatt Szász Károly és Beöthy Zsolt, a nemzeti színház részéről Becsenyó Béla és Feleki Miklós nevezettek ki. A jelentést Beöthy Zsolt olvasta fel.

A jelentésből kiemeljük a következőket: A Teleki-alapítvány 100 aranyos jutalma 1877—78-ia tiszta szomorujátéka volt kitűzve. A bizottság egyhangu javaslata a beérkezett 14 műre az, hogy az akademia utolag tegye félre készen tartott koszoruját, mert jutalmat a pályamunkák egyike sem érdemel. Az „ügyrend 110. S-ának alkalmazásáért, melyet a bizottság ez esetben is indítványoz, jisméltelve megtámadták az akademia. Minden egyes eset után ép oly megtörhetetlen buzgósággal, a mily megtörhetetlen nék látszik a bizottsági jelentések szigorú ítéletei által a tehetségtelen és gondatlan pályázók ambíciójára. — Az elv, melyre támaszkodnak, hogy a munka minden esetre megérdemli a megbecsültetést.

Késégkivül megérdemli akkor, ha megérdemli a munka nevet; de valóssággal munka, tiszteletr, megbecsültetésre méltó munka gyümölcse-e a pályaművek legnagyobb része. A hivatás, a képesség legkisebb nyoma nélkül végzett munka a hajdu harangöntő munkája csak időrablás, melyben kára van annak, ki könnyű jutalom reményében mintegy szerencsejátéka, rá adja fejét; és kára annak, a kit kötelessége az effélek olvasására kényszerít. Nem jogosan mondják-e a bizottságok, nem tartozó kötelességeket teljesíteni-e, mikor kimondják a hivatalnakk, hogy szántson, vessen s hagyja másnak az áldozatot. Bármily kemény legyen a kritika, ha a szerencsepróbalóm közül csak egyet-kettőt [sikertől] viszátkeríteni a neki való munkához, akár a másoláshoz, akár tanuló könyvéhez — hasznat tett. A munkás csak olyan munkája jogán tarthat igényt a megbecsültetésre, melyhez ért s melyet lelkiismerettel végzett.

Mert a gondnak, az odaadásnak, a foladat megbecsültetésnek is híjjával vannak sokszor a versenyművek közül még azok is, melyekből kicislan némi tehetség. Munkának nevezük-e a gondolkodás léha kalózlását, a siető kéz fölületes kapkodását? Irás, melyet az író alkotásnak tart; egy-egy tetszetős villanás, a mely gondolat szerepét játszva; közhellyekkel pompázó affectatio érzesnek nevezzé magát; gondatlan verselés és nyelv a költői szabadság nevében — munka-e ez? Valóban a könnyelmű fölületesség munkája épen oly kevéssé tarthat számot megbecsültetésre, mint a kép'elenség. Kép'elenség vagy könnyelműség — egyik vagy másik a jelen pályázat mindegyik versenydrámájára ráillik.

A teljes dramaturgiai, sőt irodalmi tájékozatlanság boszantó próbálkozásai mellett, van egy pár, melytől nem lehet némi tehetséget, vagy legalább írói gyakorlatosságot megtagadni. De ezek íróját is ugylászik inkább egy-egy mesének bizarr, többnyire erőszakolt sajátzerűsége, mint valamely igazán drámai eszme kapta meg, mely egyedül képes igazgatni, rendezni és sikerrel jutalni befejezésre a dráma alakulásának, szervekedésének műfolyamát. Innen majdnem kizárólagos gondjukat a mesére fordítják, ehhez időmitva, még pedig csaknem helyzetből helyzetre ujból időmitva a jellemeket. Nem vetnek ügyet a költői hatás ama legfőbb tényezőjére, az igazságra, mely ily módon tökéletesen veszendőbe megy, s a dráma a bábkánczoltatás színvonalára slyed. Mivel nem alkotnak, nem is törekszenek alkotni jellemeket; magok sem hisznek mintegy személyekben s nem merik, vagy nem tudják ezeket kusz meséik zavaros szálairól szabadon bocsátani, sorsukat szenvedélyeikre bízni, az ezek alkotta helyzetekbe hozni, és ezeknek hathatós nyelvével szóltatni meg őket.

Igy az összes dráma-halmazban alig találunk egyetlen olyan lapra, nem is beszélve egész darabról, vagy felvonásról, vagy jelenetről, — csak egyetlen olyan lapra, melyben igazi szenvedély megkapbőz lüktetését érezzük. A jobbik nyelve is élettelen, majd affectált, majd snékiul való. Az egyik bizar ötletekben, nyakatekert képletekben keresi a költői előadás titkát: a másik, a mi ta-

lán drámában még rosszabb, lyrai közhelyek végetlen ártában. Sőt még magyarosság, szabatoság tekintetében sincs rajtuk sok dicsőéni való; verselésök általában kevés gondot árul el; a katektikus sorok egymás nyakán, egy azon sorban jambus, spondeus, trocheus összevissza, mint Szemer Miklós epigrammja mondja: „Cypria tánczra fűző ép Jankót sánta Katával.”

A jelentés ezután sorra veszi az egyes darabokat. Legeslegálul áll az „Éljen az igazság” című, melynek „ténye,” mint a czimlap mondja, „tábori, kora a multak példája, helyszíne az eszmélet ege.” Ezen ideális légkörben mi-veletlen bakancsosok tömördek germanismuskban beszélnek. — „A Sánta és Cherub” kétségbeesett megfoghatatlanság, melyben az egész világ esztét veszette. „A Kolozsya k” végzetragodia-féle, mely nem egy helyt a józan észszel is szembe áll. — „A Nagy Károly”-ban az emberek sorra mérgezik egymást, s a mint a szerzőnek tetszik, minden igaz ok nélkül újra meg újra élve jelennek meg. — „A Mária” című darabban kisértek megjelenése képezi a leghatasosabb katastrofát. Iekre terjedő egygyűző dialogokkal és monologokkal mászik a sovány mese, s jászorja a nuditásokban keresi a drámai erőt. „A Jobáb” a bibliai Jób története tele indokolatlansággal, tulzással s komolysága végig nevetet. — „A Samil” szerzője a legnagyobb hatást a Koránból vett szóserinti idézetekkel törekzik elérni. „A Trick” skót történet, melyen Skótiának legsűrűbb köde borong és ezen a bíráló szem áthatni képtelen. „A Babylon” tele van vastag következtelenségekkel. „A szegény asszony” (rimes jambusokban) mutat bizonyos irodalmi műveltségre s nagy türelemre a kidolgozásban.

Több figyelmet érdemelnek ezeknél az „Egyptom királynoje”, mely Shakespearét törekszik utánözni, új fölfogásból indul ki; itt ott bizonyos erélyre, egy-egy sikerültebb fordulatot s a cselekvés vezetéseben nem ügyetlen kézre mutat; — és „A bünt bűnnel”, melyben örökké mérge és gyilk, csálás és hitlenség körül forgó rémtörténet egyszerre három-négyszélagzó cselekvőjeivel rendkívül tulterhelte és fázraszó; de van benne leleményesség és egy pár hatásos jelenet.

A versművek közt viszonylag legjobbaknak tartja a bizottság „Maroziat” és „Tamorát.” Az előbbiben jó s elég hatásos tragikai eszme, a szerelem és anyai szeretet összekötése szolgál alapul a darabnak. Marozia Róma uralkodó grófnoje saját fiát Albericht kiszolgáltatja férje, Hugo lombard király kezébe. Hugo esküje ellenére elrendeli Alberich megölését, mire Marozia megöli őt és utóbb magát is. A bírálók az idős Marozianak, férje iránti vak szerelmét visszatetszőnek tartják, oly nőnél, kinek már fegyverfogható fia van. A mű gondolkodó értelmes fő munkája, ki igyekezett tisztába jönni eszméjével, céljával, tervével; conceptiója hatásos cselekvények szünet nélkül haladó, a küzdelemben itt-ott erő mutatkozik; de alakjai bizonyos kezdetlegesség nyomait viselik.

A bírálók kifogásolják a két főalak gyönöségét; az amazonnak állított Tamora sentimentalis; Dagon még haldoklásában sem tud méltóságot lenni, de megrágt sem; tragikus sorsának motívumait hamis érzések képezik; érzelme Palmae iránt nem lehet őszinte és igaz, mert noha cölja nejét megszabadítani, késő új kedvese (Tamura) karjai közt keresni a boldogságot; a megbecstelenített Palmae ragaskodását hitvesi jogaihoz nem tarthatni indokoltak. A jelentés a darab bírálatát így végzi:

„Tamura” dramatikált mese. A hősnő Tamora egy amazon királyné, ki fogságban tartja a theozugok népét, ezek királyát Dágot és királyináját Palmát. Tamora Dágot, kit szeret és ettől viszont szeretettik, magának követeli; de Palmae, noha meg van becsstelenítve, nem akar engedni hitvesi jogaiából. Ezért Tamora máglyára vetíti őt. Dagon szerelm és bosszu közt haboz, Tamora nászgyiba hívja, de Dagon, ki megpillantotta Palmae máglyáját, leszurja; a theozugok előrohannak, és Dágot, ki népét azzal, hogy Tamorának kezét nyújt, fel akarta volt szabadítani, mert a nászszobában leltek, megölik. Csak ekkor tudják meg, hogy Dagon leszurta az ő elnyomójukat Tamorát, és vezetőjük Lyreus így bucsuztatja Dágot: „Meghalt, életében káromoltad őt, és én megöltem. Népszabadtók közös végzetje ez.”

Az egész mesében sok a csinált, kevés a bensőség, az alakokban sok a kód, kevés az igazság; a nyelvből sok a virág, kevés az erő. De mégis minthogy az egésznek társai közt legköltőibb színe van, alkotása gyakorlottabb kezét árul el, cselekvénye gyorsan és külső érdeket feszítve halad, és néhány jelenet, ha előadnák, hatást ígér, a bizottság többsége a 110 \$. alkalmazása mellett „Tamura” szerzőjének kérikadatni jutalmat.

A jelentés felolvasa után Szász Károly és Tárkányi Béla az elnök megbízásából a jelíges leveleket a „Tamura” című darab kivételével elégeték. Ez utóbbi jelíges levele fél évig a titkári hivatalban őriztetik, hogy a szerző, ha a rosszaló bírálat daczára is föl akarja venni a díjat, jelentkezhetik. (A „Tamura” szerzője hír szerint Várady Antal.)

Az ülés végén Jókai Mór tett jelen-

tést nagyváradi küldetéséről, hol a Szigligeti-ünepélyen az akadémiát képviselte. — Ezzel az ülés véget ért.

Nyilvános számodás

a „Mária Valéria” árvaház választmánya által folyó hó 12-én rendezett „Közvacsora” bevételeiről és kiadásairól.

Bevételek.

(A felszolgáló urhölgyek beszámolója szerint.)

Br. Bornemisza Anna 23 frt 50 kr, Békési Lilla 10 frt, Boér Hermin (2 drb. 20 francos arannyal 18 frt 50 kr, Ábrahám Sára 3 frt 60 kr, Demeter Jenni 2 frt 40 kr, Ditróiné (1 drb. 10 francos arannyal) 28 frt, Gyujtó Róza 3 frt 30 kr, Gálfi Irma 13 frt 60 kr, Gábor Iréne 4 frt 70 kr, Hye Adrienne (3 arany, 1 rubel) 21 frt 15 kr, Hancz Nina 13 frt 43 kr, Hottnér Ida 7 frt 70 kr, Hancz Erzi 4 frt 40 kr, Katona Ilona 50 frt 40 kr, Kánitz Agostonné 9 frt 20 kr, Mayer Ilona 7 frt 6 kr, Maixner Mária 5 frt 40 kr, Molnár Sándorné és Bennel Nelli 10 frt 20 kr, Mathierics Izabella 3 frt 80 kr, Pánczel Ilona 9 frt 50 kr, Pataki Gizella 8 frt, Piger Irma 2 frt 80 kr, Ransburg Janka 3 frt 50 kr, Szemerjái Nina (3 gyöngytőrt 3 frt) 7 frt 10 kr, Salamon Klára 3 frt, Sikó Róza 2 frt 30 kr, Taub Johanna 4 frt 60 kr, gr. Wass Ida (3 drb. arannyal) 49 frt 30 kr, Végh Ella (1 főre való kendőrt 2 arany) 35 frt 60 kr, Gerecsné 1 frt, Váradi Ida 8 frt 20 kr, e fentebbi összegek a fenzolgáló hölgyek által beszédett vacsora jegyeken kívül folytak be.

Borbóli: br. Szentkereszt Anna és Máczonffy Vinczéne 381 frt.

Szivarból: Benedikty Lajosné és Kaufmann Jakabné 38 frt 10 kr.

Czukraszátból: gr. Haller Fanny és Kállay Clarisse 101 frt 66 kr.

Déli gyümölcsökből: Boér Emma és Weisz Józsefné 45 frt 54 kr.

Belépti s vacsora jegyekből 870 frt 90 kr. Ételek, narancsok s borból 95 frt 22 kr.

Feldűfizetett ajándékokból: Schilling Rudolfné 10 frt, Gyulai László 1 frt, dr. Weisz Ignác 1 frt, Bán István 2 frt, Vécsey Sámuel 1 frt, Inczédy Sámuelné 4 frt, Velits Lajosné 3 frt, br. Wessellényi Ferenczné 2 frt, Gámán Zsigmondné 5 frt, id. br. Huszár Károlyné 1 frt, Pielle István (1 arany) 5 frt 60 kr, Érczépének beváltási ágioja 18 frt 86 kr, Him-melestein 1 frt, apróság, virág, jelvény stb. 5 frt 87 kr, kiürült pezsgős üvegekből 2 frt 87 kr. Összes bevétel 1971 frt 76 kr.

Kiadások:

Korbuly Bogdán intendánsnak a színházért 300 frt, gázért 28 frt 56 kr, párkert lerakás 45 frt, fénymázolásért 20 frt, színházi díszítőknek 19 frt, Beczkóinak díszítésért 10 frt, kéménysapró 1 frt, gázügyelő, világító 5 frt, páholyjegyek nyomtatásáért a színháznak 2 frt, páholy nyitóné 1 frt, vendéglős Nagy Gábornak asztalok, asztalneműek, éteszközök s pinczerekért 62 frt, pezsgőért 148 frt 75 kr, szivarokért Paillenne 10 frt 24 kr, narancsokért 24 frt 13 kr, Thea, caemegék 5 frt, Borviz 1 frt 54 kr, Steinaak nyomtatványokért 22 frt, 15 rőf chiffon asztaldíszítésért 3 frt 50 kr, czukrák készítményekért 44 frt, rendőrségnek 12 frt 10 kr, findzsák, tányérok kibérleése Frankistól 7 frt 3 kr, kis zászló jelvényekért 2 frt 40 kr, veres szalag jelvényekért 3 frt 18 kr, színes papír, gumi, gombok, fehér szalag 2 frt 14 kr, Pongrácz zenekarának 40 frt, hordárokknak 4 frt 90 kr, kijáróknak 4 frt, lapkihordónak 1 frt, törési károkért 8 frt.

Összes kiadás 837 frt 47 kr.

Marad tiszta jövedelem 1134 frt 29 kr.

Kolozsvárt, 1878. márc. hó 19-dikén.

Br. Bornemisza Ignác né, elnök.

Szász Domokosné, titkár.

A hazafiságnak!

Az erdélyrészi házi ipar és iparfejlesztő egyesület pártoló tagjainak beiratkozta:

Szász Béla, Székely Miklós, dr. Hóman Ottó, Kőszegváry Gyula, Péterfy Domokos, Incze Kálmán, ifj. K. Biasini Domokos, Filker Ferenc, Baló Sándor.

Pártoló tagsági díj 6 évi kötelezettséggel évenként 2 frt. Alapító tagsági díj 50 frt.

Az aláírási iv szerkesztőségünkben is ki van téve. Aláíráások vidékről is elfogadhatnak. A tagsági díj utalásosan kiküldött pénztári nyugtára fizetetik le.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. március 21.

— A m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszter elnök Sándor Jánost az országos levéltárhoz hivatalistázté nevezte ki.

— A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság Barth Godfréd 3-ad osztályu adótitkár 2-ad osztályu, és Gyulai Miksa 5-od oszt. adótitkár 4-ad oszt. adótitkár a kolozsvári adóhivatalhoz végleges minőségben kinevezte; Timár Gábor rendelkezéskor adótitkár pedig ugyanoda 3-ad oszt. adótitkárként újból végleg alkalmazásba vette.

— A brassói ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Nánási Sámuel ügyvéd lakhelyét ezen kamara területén belől Sárkányba tette át.

— A brassói ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Nagy Sándor, a m.-vásárhelyi ügyvédi kamara területére történt átköltözése folytán, a kamara lajstromából kitérítették; ellenben Páter Gergely ügyvéd Fogaras székhellyel ugyanabba folytatolag felvételt.

A közlegő új évnegyed alkalmából tisztelettel kéri kiadói hivatalunk a „Kelet” olvasóit, hogy az előfizetési pénzeket idején beküldeni sziveskedjenek, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk.

Szerkesztőségünk sem költséget, sem fáradságot nem kimél, hogy lapunk tartalmasságban s az értesítések gyorsaságában a fővárosi nagy lapokkal is kiállja a versenyt. **Kitűnő rendes munkatársaink nagy száma bel- és külföldön** eddig is bizonyosságot szolgáltatott a törekvésünk komolyságáról, a jövőt illetőleg csupán azt említtük meg, hogy a világ nagy kulturális versenyéről Párizsban **Gamauf Vilmos és báró Arny Sándor** lesznek kiállítási levelezőink s hogy a keleti háború új fordulata esetén, a legmegbízhatóbb haracteri levelezőkről gondoskodunk.

A „KELET” előfizetési árai:

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Negyedévre	4 frt.
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postautalvánnyal a kiadói hivatalba Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

— A **pénzügyminiszter**, mint a „P. N.” hallja, tárgyalásokat folytat egy brassói társulattal az erdélyi állami közszénelőadások bevezetésére. A tárgyalások remélhetőleg kedvező eredményhez fognak vezetni.

— A **honvédelmi miniszter** értesítette a törvényhatóságokat, hogy a folyó évi fegyvergyakorlatok a rendes időben, s ott, hol azt a tartálkosok nagy száma követeli, két részben, tavasszal és ősszel, fognak megtartani. Részt venni tartoznak a gyakorlatokban az 1873 71. és 69. évi önkéntesek, továbbá azok, kiknek szolgálati ideje hosszabb időre elhalasztatván, a 7 évi tartálkó időtartam számukra nem maradt fenn, kik az előbbi években a gyakorlatokat elmulasztották.

— A **tenger fia!** Kemény Endre szomorujátéka tegnap (március 20.) került színi második alkalommal a kolozsvári színpadon. Az előadás ezúttal a szerző is jelen volt; a közönség épen hetszer hívta ki őt. Az előadás, azoképest, hogy az egész darabot valami furcsa pathetikus hang lengi át, melyet eltalálni a színesnek nem könnyű feladat, elég jól folyt le. E Kovács Gyula a kalóz királyt a töle megszokott szenvedély igaz hangjaival s gondos ábrázolással személyesítette, habár hangját olykor-olykor mérsékelhetne volna. A tulerős hang, a szenvedély kitöréseinek pillanatában alkalmazva, lehet realismus, de valóságos ritkán van meg a kívánt hatása, nem is tekintve, hogy igen gyakran kellemetlenül is hathat. Ezt már többször elmondtuk E. Kovács Gyulának épen úgy mint Szacsai Imrének, ki ezúttal ismét egész erővel alkalmazta azt az üres, ugyiszlva dohogó hangot, mely nagy dolgokat akarva kifejezni; csak pusztá mesterkéltetés. Ugy látszik azonban, hogy mindeketlen gáncoskodásnak veszik a kritika felszólalását s folytatják a régi chablonos színteljesítést. A többi szereplők közül még csak Boér Emma (Jenny) emelkedett ki értelmes szavalásával és jellemző játékaival; ellenben Szentgyörgyi és Krasznai urak, miután ismét nem nekik való teretnemen mozogtak s ezenfelül szerepökben sem voltak egészen biztosak, épen csakhogy élvezhetetlenek nem voltak.

— Az **erdélyi muzeum-egylet** ma (március 21.) délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlést a városban nagytérben. Az egylet tagjai feltűnően csekély számmal jelentek meg; alig voltak talán mindössze 20-an. Mindenesetre szomorú jelszeme az erdélyi részre nézve annyira nagyjelentőségű intézet iránti közönyösségnek, mely úgy látszik, évről-évre mind jobban terjed. A mai közgyűlést gr. Eszterházy Kálmán elnök egy 1/11 órakor nyitotta meg egy rövid, az egylet első elnökére (gr. Mikó Imrére) való vonatkozásában emelkedett hangulatu beszéddel, melyet holnap lapunkban közölni fogunk. Az éljenzéssel folytatott megnyitót után Finály H. egyleti titkár olvasott föl jelentést a választmány 1877. évi működéséről; utána a pénztárnok Bányai V., könyvtárnok Szabó Károly tettek jelentést; továbbá dr. Entz Géza az állattani, dr. Kanitz Ágost a növénytan, dr. Koch Antal az ásványtan, Finály Henrik pedig a régiség-tárról. Mindezek a jelentések helyeslően tudomásul vétettek, valamint az illető különféle ellenőrködő bizottságok jelentései is, ugyane bizottságok kérelmétől a folyó évre is. Az igazgató-választmány indítványai, úgy mint azok lapunkban már voltak közölve, minden vita nélkül elfogadtattak, hasonlóképpen az 1878. évi költségvetés is. Végre, még 4 kilépő választmányi tagot ismét választván a közgyűlés a jegyzőkönyv hitelesítése után 12 óra után szétment. Sajnáljuk, hogy a sok mindenféle dotáció

ból legalább egy pár száz frtot nem juttatott a költségvetésben sem a választmány, sem a közgyűlés az annyira elhanyagolt egyleti kert gondozására; valóban kar egy elpusztult hagyni, azt a szép keret, csupán azért, mert az egyetemenk, növénytanai céljaira, annak 1/4 részére szükséges van. — **Vidor Pál N.-Váradon.** Heppes Kálmán hétéfői hangversenye fényes közönség jelenlétében tartatott meg N.-Váradon, melyben Vidor Pál is közreműködött. A „Bihar” azt írja Vidorról, hogy szép hangja, érzelmeteljes s magyary népdal jellegűen teljesen összhangozó, egyszerű szívhez szóló éneke valódi tapsvihart idézett elő, olyannyira, hogy több dalt ismételnie kellett. A „N.-Várad” pedig a következőleg nyilatkozik: „Vidor, a mőta tőlünk elbucuzott, hangban sokat nyert; terjedelmesebb, tisztább, csengőbb és kifejezőbb lett. Dalaiban a közönség gyönyörködött, mert népiesen s eredeti magyary zamatall énekelte, mind szépen, kitűnően, de különösen a „Nem átkozlak, nem busítlak...” és „Nyugszik a nap, alkonyodik” címűeket oly gyönyörűen énekelte, hogy a közönség viharos taps, éljenzés között többször kihívta és dallamait jismeltette.”

— A **„Mária-Valéria”** árvaház választmánya kedves kötelességének tartja hálás köszönetét kifejezni mindazon tisztelt urhölgyeknek, kik a közvacsora sikerét közreműködésükkel mint fennszolgálók és árusítók, oly kész buzgalommal elősegítették, továbbá azon urhölgyeknek és uraknak, kik a rendezésben segédkezni sziveskedtek és a kik a szükséges készleteket az árvaház iránti tekintetből, mérsékelt áron szolgáltatták, t. felülfizetőknek, kik adományait nagyreszt névtelenül szolgáltatván át a fenszolgáló leányoknak, ezért neveik itt rendszeren nem közölhetők. Végül a választmány köszönetét fejezi ki a t. közönségnek az oly önkénytelen szívesseggel küldött nagymértékű ételadományokért az estély nagyszámu látogatásért.

— A **„Mária-Valéria”** árvaház választmánya által rendezett „közvacsora” alkalmával az ételadományok multkori közleményéből kimaradt Bán István né ajándéka 3 kenyér, mit ezenel utánpótlánk.

— **Benedek József** bucsuzása hétfőn este a budapesti nemzeti színházban valóban szép ünnepély volt. A közönség, mely mint az „Ellenőr” írja, annyiszor gyönyörködött a derék színész alkotásain, egészen megtöltötte a színházat, a mikor a bucsuzó művész, mint Harpagon a „Fosvénny”-ben kilépett, hosszas, percekig tartó tupa hangzott föl s a színpadra két gyönyörű korszor rőpült a meghatótt ünnepelt lábai elé. Az egyik korszor babér; hosszú piros selyemszalagján aranyos betűkkel a fölirat: „Benedek Józsefnek, a kitűnő művésznek, Nagy Imre.” A másik igen szép szalmavirágból van kötve. A nemzeti színház személyzete előadás előtt vett érzékeny bucsut a derék és szeretett pályatársától. Majd minden tag összegyűlt a színpadra, hol a megjelent tagtársat Bercsényi üdvözölte meleg hangon mondott szép és szellemes bucsuköszöntéssel, mely sok szembe könyvet esalt s az ünnepelt annyira meghatótta, hogy érzékenyülve borult a szerető pályatársak kebelére. Az érzelmes beszéd után Szilgietti Jolán himzett vánkón a tagok értékes ajándékát, egy arany órást, nyújtott át a távozónak. Az emlék belső lapjára e fölirat: „Benedek Józsefnek emlékül a nemzeti színház tagjai.” — A közönség is élénk kitűntetással méltányolta a távozó művész érdemait. Előadás alatt a rokonszenves taps megújult a bucsuzó majd minden nagyobb jelenete után, s a fölvonások közben számtalanszor kihívták. Szépen, jellemzetesen mutatta be most is Harpagon s különösen szekrényének elrablásakor a kitűnő fájdalom oly erejével, mely egészen megkapta a közönséget, s mely művészi színvonala emelkedett.

— A **kolozsvári orvos-természettudományi társulat** 1878. március 23-án szombaton d. n. 5 órakor a városban tanácstermében természetudományi estélyt tart, melyre a t. c. közönséget tisztelettel meghívja. Tárgy: Török Aurél folytatolagos előadása: A lélekzészről. A titkár.

— Az **1878-iki párisi közkiállítás**on az erdélyi részi szeszszitalok gyűjteményes kiállítása 92 kiállító által 240 félé borrai, 3 félé erdélyi pezsgóval és egyféle szilvapálinkával lesz képviselve, — mely gyűjteményes kiállítás, — az erdélyi pincze-egylet által lett rendezve és a mai vonatlat az országos központi bizottságnak Budapestre felküldve. Volt alkalmunk ezen gyűjteményes kiállítást láthatni, s meggyőződni annak a lehetőség szerint a legnagyobb pontossággal keresztülvitt berendezéséről, miből ítélve újrat biztossnak látjuk az erdélyi borok diadalát, miért most kiállított első sorban az erdélyi pincze-egyletnek, de mindenek felett Eöry Tivadar egyleti titkár urnak tartozunk előleges köszönettel, ki fáradságtalan buzgalommal személyesen rendezte ezen nagy és fáradságos művet. Több kiállító.

— **Wendler Frigyes**, Kolozsvár városnak sok éven át főbírája és polgármestere tegnap elhunyt Budán, a hol utóbbi időben visszavonulva, mint nyugdíjas élt. Holttestét Kolozsvárra fog szállítani s itt eltemettetni. Béke popai!

— **Csodaszülött.** — A napokban a Kolozsvár és Torda közt levő „hármás” fogadónál egy izraelita nő finem magzatot szült, mely a „Haladás” szerint a magamemében pártalan: a mellett hogy a törzs-, mell- és végtagok a legtöbbször

ben ki vannak fejlődve, a fej teljesen hiányzik; az alsó állkapocsnak nyomai még kivehetők, s a nyelv, — de a szájpapadás, orr, homlok, szemek egészen hiányoznak. — A ritka természeti eltérés — az orvosok véleménye szerint — ily alakban még nem észleltetett s hogy a tudományos világ előtt ismerve legyen, a kolozsvári egyetem jeles tanára Gensierch Antalnak küldetett be!

— A **M.-Vásárhely** városi hivatalnokai személyzet választása a következő 6 évre, e hó 19-én fog megtörténni.

— A **párisi közkiállítás**ra már elmentek az állami központi bizottságnak a kormány által kiküldött tagjai, hogy Párisban hivatalos funkciójukba lépjenek. A kiküldöttek a következők: Harkányi Frigyes korm. biztos, Lechner Lajos hely. korm. biztos, Bernolák Sándor titkár, Kauzer József építész, Nendewick Gusztáv segéd építész, Szakvály Károly főkezelő, Schwarz Ernő altezelő, Gesell Sándor m. kir. bányageolog, mint felügyelő; továbbá a gazdasági és iparosztályból a következők: Gamauf Vilmos, Rubin Simon, Komáromy György és végül még Burghardt Mátyás szolgá. Megbízásuk ideje Párisban 3—8 hóra ferjed, foglalkozási áruk különféléssége szerint.

— **Lelkés választás.** Erkek községe (Segesvár közelében) a közelebből elhalt Schuller Mihály helyébe, Ziegler Jánost, a segesvári gymnasium igazgatóját választotta meg lelkesnek.

— **Nagy Mihály** dunántúli ref. püspök, Komáromban kilenczven éves korában meghalt. Béke poraival!

— **Bécsben** Simmer Teréz mérgekverő-nó sensationális póre tárgyalása iránt nagy érdekeltség mutatkozott e hó 18-án; különösen a hölgyek nagy számmal jelentek meg. Midőn a vádlottak a terembe léptek, mindenki fölállott, hogy Simmernét láthassa. A 34 éves, nem kellemes arcu hölgy egészen fekete selyembe volt öltözve és folyvást siránkozott. Szülei: Schultz János és Henriette, kik szintén vádolva vannak, igen egyszerű, polgári kinézésűek. A fő kihallgatáson ugy nyilatkozott Simmerné, hogy 130 ezer frt vagyona volt és 3 gyermeke. Simmerné azt vallja, hogy ártatlan és hogy Coronini grófnak — adósságai törlesztésére csakugyan adott 100.000 frankot kölcsön, mert a gróf a házassági szándékkal már előbb felhagyott vénsége miatt. Vádlott kijelenti, hogy csakis ugy kölcsönözhetett oly nagy összeget a grófnak, mert szerelmi viszonyban állt vele. Az elnök Simmerné beszédére röviden megjegyzi, hogy vádlottnak soha életében sem volt annyi pénze, nemhogy kölcsön adhatott volna annyit. A tárgyalás ezután élénk figyelem közt folytatott. Vádlott folyékonyan, megakadás nélkül beszél s beszédje alatt elfojtja sirását. Legújabbban gr. Coronini is kihallgatták és szembesítették Simmerné asszonnyal. A gróf (ki 37 éves, előkelő magatartású) valóban állítja, hogy a nő meg akarta mérgezni, mert az absint megivása után 14 óráig eszmélet nélkül volt; nem tagadja, hogy parhiet akart találni Simmerné által, kit eleinte nem tartott schwindlernek és kinek bőbeszédűség kezdetben hatott rá, de pénzt nem vett tőle kölcsön. Simmerné merészen szemébe mondja a grófnak, hogy most már nem lesz ki-mélettel iránta, s kivallja, hogy a gróf egy-két éven át szeretője volt, s mert a grófot szerette, törtenhetett meg, hogy férje 120.000 frtját neki adta. A tárgyalás mindinkább feszültebben tartja a közönséget. Simmerné a legnagyobb raffineriával felel, s bemutatja a törvényszék előtt is beszédét, melylyel a grófra hatott. A törvényszéket kevésbé látszik megalhatni.

— A **frakk** már nem udvarképes többé. Legalább a „Secolnak” azt távirják Milánóból, hogy Umberto király oly rendeletet bocsátott ki, mely szerint ezental nem szükséges frakkban és fehér nyakkendővel a királyi palotában megjelen-ni, hanem kielégítő lesz az egyszerű polgári öltö-zés. Umberto király e rendeletet egyrészt Cairolí új miniszterelnöke iránt való figyelemből — a miniszter határozott ellensége a frakknak és rendjeleknek — részint pedig demokratiai meggyőződés-ből bocsátotta ki.

— A **fülbegyanás** ellen Victoria királynőhöz kérvényt nyújtottak be, melyben 500,000 aláírás látható. A kérvény többek közt azt mondja: „Az apák nemzeti egyházához öszintén ragaszkodó kérvényezők mély sajnálattal tekintik újabb idő óta néhány lelkes ama törekvésőt, hogy az angol egyházban a fülbegyanás szokását és tanait meghonosítsák, melyeket ők az egyház doktrínájával, elveivel és rendjével ellenkezőnek, arra mint államegyházra nézve vést hozóknak s az erkölcsiség alapelveit, a társadalmi rendet, valamint a polgári és vallás szabadságot aláásóknak tekintenek.” A kérvény végül az uralkodónó egész befolyását hívja föl ez intézmény ellen. Az aláírók közt van 75 nemes, 37 nemes hölgy, 39 baronet, 93 parlamenti tag, 4 sheriff, 41 polgármester, 22 tengernagy, 46 tábornok, 202 ezredes, 99 őrnagy, 4 fődékan, 4 dékan 30 kanonok, 3286 lelkes, 350 orvos, 138 jogász és 390,713 nem klasszifikált tagja az angol egyháznak. A kérvényt Maharadsa Dehulip Sing — egy a keresztényen vallásra tért indiai fejedelem is aláírta.

— A **phonographról** már megemlékezünk lapunkban. Most egy New-Yorkban lakó hazánkfi: Dr. L. Shoney írja: Eddison, newyveri lakos, még fiatal ember találta föl a phonographot. Szerkezete a következő: Van egy közön-

séges bádög-lemez (zinkfólia), nagy nyolczadrétt papír nagyságu; ez egy aczélszenger körül van fonva s egy aczélszengre lapul, mely egy tallér-nagyságu aczéltáblával van összerakoztatva. Ez aczéltábla könnyűden köthetik össze egy beszéző csővel, hogy a beleszólásnál mozgásba jöjjön. E vibrációk közlekednek a szeg által a bádög-lemezre, ez ismét a hengerrel, úgy hogy ennek a be-szélés vagy éneklés alkalmával, egyik saroktól a másikig tovább mozog, mely mozgás egy hajtóval a szóló keze által vagy óramű segélyével idéztetik elő. Amit valaki beszél, az az írótelegraph mód-jára folytatolag lenyomódik. Ha most a lemezkét lecsavarják, akkor a phonograph mindent szó-szerint viszeszabeszél, amit valaki beleszól vagy énekel.

CSARNOK.

SZOKÁSOK és ERKÖLCSÖK.

Weber „Demokritos” után, szabadon fordítva.

(Folytatás.)

Beckel Tamás fényűzőnek tartatott, mert szobáit minden nap friss szalmával borította be; Erzsébet királynőnek még szintén szalmával voltak behintve szobái. Hogy nézhettek ki a szegény emberek házai, mikor Svédországban a királyi asztal felett egy darab szövetet feszítettek ki, uehogy a tetőzetről pókok essenek a tábla?

Kövezetek még nem ismertek, s 1680-ban a potsdami udvari személyzet a nagy sár miatt falábokon ment az udvarba, és 1760-ban Madridban még minden szemét az ablakokon dobattott ki. Utcazi rendőrök, száméttartók, kövezet és kő-mények, csak ujjbakkori intézmények!

Leningek, fagygyertyák, fejvancosok, üveg nemű, ezelőtt három századdal még a legnagyobb fényűzési czikkék közé tartoztak; legfőlebb csont edények ha voltak, s ezen kívül minden fából. Arany, ezüst és selyemre még nem is gondoltak az emberek, s egy svéd királynő még mérve adta ki nő cselédjének a varráshoz szükséges czérnát.

Óriási ágyak, egy egész család számára, foglaltak el a szobák nagy részét; s néha még a család tagjai mellé, vendégek s a házi ebek is elfértek. Az estebéd olyan időben volt, a melyben most sokan délebbédjüket eszik, mert a fényűzés mindent késleltet; öregeink szerették a napot, mi az éjet; azon idő tájt, mely alatt öregeink esti imádkozat végzik, hogy utána rögtön álomba merüljenek, mi még ekkor vesszük kezünkbe a kártyát, s sörös kanecőt vagy pipát, és sokan azt hiszik, hogy a legrendesebb életet élék, ha éjfélikor ágyban vannak!

Az ilyenek előtt hódító Vilmos nagyobb zsarnoknak tűnik fel, mint Napoleon, mivel ő már 8 órakor a tűz kioltására (le couvrefen) meghuzatá a harangot, s ez időn túl még gyertyának sem volt szabad égni az udvarban. A cönctek trombita és dobsszóbból állottak, a lakomák fényűzése nem az ételek sok változékából, hanem azok nagy mennyiségéből állott, s a vendégek nagy számából, kik cselédség, lovak, kutyák, solumok kíséretében jelentek meg, s nagyon hosszason maradtak egy helyben. Esküvőknél néha hónakokig tartott a mulatság. Landshtut György hercegnak lakodalmi ünnepélyén 1475-ben, a vendégek 93,600 darab lovat hoztak magukkal, s 8 nap alatt elfogyasztottak 300 darab ökröt, 62,000 d. majorságot, 75,000 rákot, 75 vadiszót, 162 d. szarvast, 170 hordó landshtut, 200 hordó más német és 70 hordó olasz borokat; az egész esküvő nyolczvanezer darab aranyba került. Persze, hogy akkor a mi nyurga alkutunk és madár étvágyunk még nem volt dívatban!

A meleg, égetett és édes italokon kívül, van még három dolog, mely az ujjbakkori nyomorúságok és erkölcs-romlásokra nagyobb befolyást gyakorolt, mint gondolnók, s ezek a jó utak, kocsik és éji lámpák. Ezek feltalálása előtt csak szükségből jártak ki az emberek, mert a kövek itt ott nagy mennyiségben voltak felhalmozva, s a közlekedést nehezítették; de ma már a jó utak kedvező kimennek az emberek keresik a mulatságot a házon kívül, s ehez járul még, hogy a sötétben járástól már senki sem fél, mert az utcákon éjjel is ép oly jól haza talál, mint nappal; kellene csak a nyaktörés veszélyeivel szembeállni, nem volna olyan nagy az estélt mulatságok vonzereje, s a nap leszállásával kevesebb családi tűzhely állna ridegen, elhagyatottan, mint mai napig! A nők háziaságának hanyatlására a harmadik dolog t. i. a kocsi volt kivált hatással, s az ez előtti házias s mindig, mint a keleti nő, sarkukon guggoló nőket semmi sem mozgósította annyira, mint épen ez. Nagyanynak és dedánynak jobb gazdaszanyok voltak, a mi nőink ha ezt nélkülözik is, de annál szeretetreméltóbbak, s ezt annyit hallják magukról, hogy végre ők is elhiszik, s ezért már nem is igrkeznek jó gazdaszanyokká lenni!

A posta egész Európát egy családá váltóztatta. A középkorban egy nemzet sem tudott a másiktól s az őskorban még kevésbé; egy tíz órányira fekvő város a másikra nézve idegen volt; ha az őskorban posta és hírlapok lettek volna, nem létezt volna római közvárságok. Sertorius Spartacus, Mithridates vagy épen Hannibál már felozlattak volna! A sok új találmánynak kétség-telenül örülünk kell s megbecsülhetlen szolgálá-

tokat tettek azok az emberiségnek. Mily szépek a mi tág, kényelmes, világos és tiszta szobáink, az öregek egérlyukaihoz hasonlítva, melyekben padok, asztalok és székek oda voltak szegezve; milyen kedvesek a mi ágyaink a régiók hámbaraihoz mérve, melyektől az ember könnyen nyakát törhetne volna estében; a mi tükörsima padlónk csak az udvarokban veszélyes, hol a sikamlás különben is oly könnyű... hanem pokioba a fehér porond feltalálójával, mert, hiszen szép dolog az a porondos út, de a szemek és mellék is tán valamik! Aztán az az átkozott áruló ropogás és sziszegés, egy titkos éji látogatás alkalmával!

(Vége köv.)

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapestben marc. 21. 11 ó. — p. d. e. Érkezett Kolozsvárra marc. 21. 11 ó. 35 p. d. e.

Az osztrák delegatiónban Coronini gróf az annexio mellett beszélve szavazta meg a 60 milliót; Giskra el-lenezte azt mert nagy akczio szükség-e esetén a képviselőt gyorsan in-tézkedhetik. Ma várják a vita végét, holnap pedig a határozatok kiegyen-lítését.

Monarchiánk Angolországnak Görögországra vonatkozó terveit visz-szautasította.

Angolország a kongressusra vo-natkozó követeléseire kategorikus választ vár Pétervárról.

Anglia Franciaországgal a kong-gressusi kérdések iránt teljesen meg-egyezett. A Bosporus elzáratását Angolország casus belli-nek tekinté.

Legújabb.

Reuf pasa egy távirata Pétervárról e hó 18 ról jelenti a békeszerződés hitelesítésének kicserélését; és tudatja, hogy holnap Osz-mán pasával együtt Konstantiná-poly felé utra kel.

A „Times” jelenti Konstantinápolyból: Mint hírlak az oroszok lemondanak a Bőjküderé-be menetéről a porta azon ellenetése követke-zésében, hogy a békeszerződésben a Bosporusn való hajórázállás nincs kikötve. — A „Times” Andrássy nyilatkozatait rendkívül fontosnak te-kinti, különösen azokat, melyek Ausztriának Német-országhoz való viszonyára vonatkoznak, amennyiben csak úgy értelmezhetők, hogy Németország min-den befolyását fel fogja használni, hogy Orosz-ország föltételeit mérsékelje. E nyilatkozatok talán a legjobb reményt nyújtják a válság békés meg-oldására. A mellett azonban, mond a „Times,” nem kell figyelmen kívül hagyni azt a veszélyt, hogy Ausztria és Anglia érdekei bár közel roko-nok, de nem azonosak.

Figyelembe nem véve a török kormány vo-nakodását: az orosz csapatoknak a Bőjküderében hajóra szállást megengedni, az oroszok ragaszkod-nak ehhez azon ürügy alatt, hogy a hajóra száll-lás Bőjküderében kényelmesebb, mint San-Stefa-nóban.

Az angol alsóházban Bourke kijö-lenté, hogy ha azon föltételekre nézve, me-lyek mellett Anglia a congressusban részt vesz, egyetértés éretik el, a congressus e hó végén aligha össze nem ül. Northcote azt mondá, hogy a békeföltételeket még nem kapta meg.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly..

III.

Egy olcsó gyógyszer.

Igen sok személy panaszkodik, hogy reggel fölkeléskor a nyak beszorul, minek oka a nyel-deklónok főbb-s kevésbé elnyálkásodása. — Ennek a kiköpés általi eltávolítására sokszor a leghevesebb erőlködések tetetnek, melyek gyakran kőhögést, sőt néha élénk bányás ingert idéznek elő, s csak egy vagy két óra lefolyása után sikerül a legna-gyobb fáradsággal a lélegzést nehezítő akadályo-kat elhárítani. E rendkívüli súlyosító baj meg-szüntetésére szolgáló szernek mondható, s minden ily bajtól megszabadítónak nevezhető a kátrány, mely rendkívül kedvező gyógyhatással bír minden légző szervi bajakra. Elegendő minden étkezéskor két vagy három Gyotféléle Kátrány-tokocsa-k bevétele, hogy a leggyorsabban oly enyhülés érethessék el, minőt hiába keresne nagyszá-mu többé vagy kevésbé drága gyógyszerek vé-telénél. — Tíz eset közül nyolcz vagy kilenczen ezen nehézségek a kátrány-tokocskák rendes hasz-nálata után teljesen megszűnnek.

Különösen kiemelendő, hogy miután min-den üveges 60 tokocskát tartalmaz, ez egész kura alig kerül többé, mint naponként 10—20 krajczár jelentéktelen összegbe.

Azon gyors elterjedés, melyre ezen készit-mény talált igen sok utaztatott idézett elő. Inyot ur tehát csak azon üvegekért állt jót, melyek czimképén aláírása három színben van nyoma.

Raktár: Székely Miklós gyógyszerész urnál Kolozsvárt.

(105) Március 1-jén 200,000 frtos
főnyereményt
egy általunk kiadott **IGÉRVÉNY** nyerték meg.

IGÉRVÉNYEK
hitel-sorsjegyekre csak 4 1/2 frt. és 50 kr. bélyeg
bécsi-sorsjegyekre csak 2 frt. és 50 kr. bélyeg.
A kettő együtt csak 6 frt. és bélyeg.

Főnyeremény. **400,000 ft!** Főnyeremény.
Húzás 1878 április 1-én.

Bécs, Wollzeile 13. **MERCUR** Bécs, Wollzeile 13.
kezelőségének vállalkozása.

Stein János
könyvkereskedésbe Kolozsvárt
épen most érkezett:

KOSSUTH LAJOS
nagy hazánk fia felette jól talált
életnagyságú arcképe.
(Nagy mellkép)

a legújabb eredeti felvétel után
gyönyörű olajnyomatban.
Aranyozott széles kerettel együtt
Ára 25 frt.

Vidékre csomagolással 26 frt.

Ugyanott kapkato

DEÁK FERENCZ
olajnyomatú élethű arcképe,
(mellkép.)
a legdiszesebben kiállított széles
aranyozott (barock) keretben.

A nagy hazafi által a buda-
pesti árvaház javára elárúsításra
engedélyezett felvétel.
Ára 35 frt.
Vidékre csomagolással 36 frt.

Köbányai
első magyar részvény serfőzde
FŐRAKTÁRA:
az erdélyi részekre
CSIKI TESTVÉREKNÉL
Kolozsvárt.

100 Palack kiviteli ászokser láda és csomagolással	30 frt 20.
100 " mártiusi " "	32 frt 20.
100 " " dupla mártiusi láda és "	34 frt 20.

A helyben Kolozsvárt elfogyasztandó minden 100 palack
ser után külön 4 frt. — fogyasztásiadó fizetendő. A fentebbi árak
legkevesebb 50 palack vételnél értendőnek.

1 Palack kiviteli ászokser	28	Palackok 10 krba
1 " mártiusi	30	számítatnak és
1 " dupla mártiusi	32	visszatérnek.

(106) (3—*)

LUHI MARGIT-FORRÁS
Orvosi tekintélyeink ezen ásványvizet részint még eddig sehol elő
nem fordult alkalmánál, részint ezek szerencsés összetételénél fogva, ki-
váló hatásának ismerték el, főleg mert gyengébb szabad szénadtartalom-
ban, de gazdagabb főlít kötött szénadtartalommal, valamennyi eddig ismert szik-
éleget ásványvizetnél, s míg a szabad szénadtartalom csekélyebb jelenléte meg-
óvja a beteget a káros sőt veszélyes izgatástól, addig a főlít kötött
szénadtartalom gazdagsága a gyógyhatású alkalmánál, a beteg testrészekbe való
gyors és biztos felvitelét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a
Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol a Seltersi, Gleichen-
bergi, Giesshübl, Radein, Vichy sat. hasonló szabad szénadtar-
talomban gazdagabb ásványvizet, tudóvéréseknél nem alkalmazhatók, a
„Margit“ forrás-víz a legjótékonyabb hatás mellett folyvást használhatók.
Ezen állításokat orvosi tekintélyek bizonylatolják igazolják, melyek bár kinek
kívánságára készséggel megküldetnek. A Luhi „Margit“ forrás-víz
nagy sikerrel alkalmazatik mindennemű tüdő-, légzőszervi, gyomor-,
bél- s Lithium tartalmánál fogva húgykőveshólyag bántalmak-
nál. (79) (4—6)

Borral használva a legerősebb és legkellemesebb ital. — Természetes tulajdon-
sága, hogy az üvegekben üledéket csinál.
Szállítási fő-telap:
Dr. KARLOVSKY utódánál Luhi forrás, Munkács mellett.

JANKI MIHÁLY
divat-szövet üzletében
(Kolozsvárt, hiduteza 9 szám.)
UJONNAN ÉRKEZETT!
rendkívüli olcsó árak.

Különböző ruha szövetek 25 krtól; nagymennyiségű kész-
letben levő női ruhák szövetből és cretonból 3 frt 50-től; reggeli ruhák (Schlafrockok) 2 frt 80-tól; nagy választékú
női felöltők; legjobb mosó cretonok, oxfordok, battis-
tok 20 krtól; valódi F. Richten-féle rumburgi vásznak,
oreass, bécsi-házi, különböző pamut gyolcsok, chiffon-
ok 16 krtól, asztalneműek, törölközők, butor cana-
vászak; oradlik, camuka futó szőnyegek 27 krtól;
paplanok legjobb pamutból töltve selyem, szőr- és creton bo-
ritékkal 3 frt 50 krtól; pokróczok 1 frt 60 krtól; nagyvá-
lasztékban női, férfi és gyermek különböző harisnyák 15-krtól;
ágy- és asztalterítők (Garnitúra) 8 krtól; női és férfi
ingek 80 krtól; lábravalók, inggallérok, manchetek,
selyem szőr és Cöpper eső- és napernyők 90 krtól; női és
gyermek különböző lábbelik; valódi prágai kesztyűk; női
és férfi nyakkendők 20 krtól; fehér és színes lenzsebkend-
ők, külföldi készítmény 9 krtól; különböző bélések, özlékek,
rövidáruk és számtalan elé nem sorolt árú

feltűnő jutányos árban.
Továbbá ajánlok fekete és színes különböző selyem szö-
veteket, gyapjú kelméket, peruvieneket, és doszki-
nokokat rendkívüli leszállított

gyári áron alól.
Záradékul gyász esetekre ajánlok nagy választékban levő
fekete női kész ruhákat, (80 (7—25)
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek

tisztelettel:
Janki Mihály,
ez előtt
Joanovics György.

(3) **EISENHALTIGER CHINA-SYRUP** (8—17)
VON GRIMAULT & CO
APOTHEKER, PARIS

VASTARTALMU CHINA-SZÖR
Grimault és társa párisi gyógyszerészekről.

A China-héj egyike a legfinomabb erősítő-szereknek, a minőssel az orvosi kincstár
rendelkezik. Hatályos elveit a vassal legelőkelőbb alakban egyesítve, a szert tehát győze-
nő és gyermeknek is könnyen megemészthetik. Különböző erőkönnyűsége alkalmat ad a sáp-
kór, vérszegénység s a havi tisztulás, rendellenesség esetében. Ugyanúgy éle-
személyeknek, a kik ismét erőre ohiatnak, vöröslő, legelőkelőbb ajánlat a szer.

Főraktár: Bécsben: Nagyon szállítási Raab Brunónál, Bickenstrasse 1;
Röder F. ülépénél, Wronstrasse 15. — Főraktár Magyarországra nézve Török József
gyógyszerésznél Budapestben. — Kolozsvárt: Wolff J. és Dr. Hintz G. gyógy-
szerész uraknál.

STEIN JÁNOS
m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,
ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJÁT,
a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen bővítve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítve és szaporítva vannak.

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntve, a könyomdát kitűnő metsző kezeli. A nyomdai munkák kiállításához szükségelt anyagok a legjobb
és legelőkelőbb forrásokból erednek.

PAPIR GYARI ARBAN SZAMITTATIK.

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.
A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállítani, hogy e nemből bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek,
tánczrendek, gyógyszer-tárgy-jelzetek, bor-, rozsolis- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlőlevelek, baromutlevek, vásárcédulák, hirdetések, bármely nagyságu
falragaszok, szóval minden e szakba vágó munkák kiállítását elvállalja. (7) (23—*)

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előjáróságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükség-
letekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legelőkelőbb árszámítására különös súlyt fektet.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

A gyámügyi és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t. cikk életbeléptetése tárgyában a m. kir. belügyminister ur által az
arvaszékek részére kibocsátott ügyrendben előforduló nyomtatványokból —
melyekből készletet tart — kismennyiségben koncz számra is jutányos árban szolgál.

1878.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda helyisége Kolozsvárt.